

«MottakerNAvn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Trondheim, 31.05.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/6508

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Tillatelse til skadefelling av bjørn i reinbeitedistrikt 1-2-3 i Sør-Varanger kommune, rovviltregion 8

Vi viser til telefonsamtaler i sakens anledning og til søknad 31. mai 2022 om å felle to bjørner fra reinbeitedistrikt 1-2-3.

Vedtak

Miljødirektoratet gir tillatelse til skadefelling av en bjørn i deler av rovviltregion 8.

Vi stiller følgende vilkår til fellingen:

1. Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre fellingsforsøket i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
2. SNO skal t gjennomføre fellingsforsøket innenfor reinbeitedistrikt 1-2-3.
3. Vedtaket gjelder i tidsrommet 1. juni 2022 og til og med 3. juni 2022.
4. Bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
5. Felling av bjørn i henhold til tillatelsen vil ikke belaste kvoten for skadefelling av brunbjørn gitt for rovviltregion 8, i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023.
6. Miljødirektoratet kan trekke tillatelsen tilbake.

Vedtaket er gjort etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b), jf. §§ 7-12 og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltsforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Grunnlag for skadefelling av bjørn i Norge 2022".

Bakgrunn for saken

Det er siden 15. mai 2022 observert seks bjørner i kalvingsområdet til reinbeitedistriktet. Bjørnene ble observert jagende etter rein, og 24. mai ble det dokumentert et kadaver av reinkalv.

Distriktet sendte inn søknad om uttak av tre bjørner (binne med to unger) 24. mai 2022. Miljødirektoratet avsto søknaden i vedtak 27. mai 2022.

Reinbeitedistrikt 1-2-3 søker her om felling av to voksne bjørnene som ble dokumentert i kalvingslandet 24. mai 2022. Det er vårløsning i kalvingslandet og dermed vanskelig å bruke scooter i området, og søker understreker "hvor vanskelig det er å dokumentere tap av kalver til bjørn, dette fordi kalvene er nyfødte og veldig små, bjørnen spiser de rett og slett opp uten å levne rester for oss å dokumentere. Det må ikke være tvil om at disse bjørnene nå forsyner seg av reinkalver".

Reinbeitedistriktet ber derfor om at det innvilges uttak av disse to bjørnene, subsidiært som forebyggende tiltak. Dette fordi faren for at de tar og vil fortsette å ta reinkalver er svært store. I tillegg mener søker at bjørnenes herjinger vil utgjøre en stor belastning på reinen kalvingsområdet. Ifølge reinbeitedistriktet er perioden for hovedkalving i perioden 15. mai til 15. juni.

Miljødirektoratets vurderinger

Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter de overordnede rammebetingelsene for uttak av rovvilt, og Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av disse bestemmelsene. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsene fra konvensjonen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Om bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger.

Overvåkingen har derfor tatt i bruk en ny metode, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden.

Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2021 ble det estimert født 8,1 kull i Norge (NINA Rapport 2125, 2022).

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 160 ulike brunbjørner i 2021, 67 binner og 93 hanner. Tallet på 160 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområda kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2021 var totalt 13 bjørner, hvorav fire bjørner ble felt på skadefelling i region 8. Av disse ble det felt en hannbjørn i Finnmark, i Sør-Varanger kommune. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf § 8. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vi finner at uttak av bjørnen ikke vil true bestandens overlevelse. Vi har lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av bjørn i Norge 2022".

Beiteprioritert område og kalvingsland

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen i den geografisk differensierte rovviltforvaltningen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller mellom forvaltningsområder for rovvilt og prioriterte beiteområder. Det skal praktiseres en lavere terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i de beiteprioriterte områdene, versus forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene.

Reinbeitedistriktet sine områder er i beiteprioritert område. Bjørnene er registrert innenfor distriktet sitt kalvingsområde, i kalvingstiden. Det påviste skadeomfanget er på vedtakstidspunktet begrenset. Men skaden er registrert i de områdene og på den årstiden, der bjørn anses å ha stort potensiale for å forvolde skader på tamrein. Kalvingen i distriktet er fortsatt i gang, og er oppgitt å ville vare frem til midten av juni. Vi anser at bjørn som er registrert innenfor kalvingsområdet i distriktet, utgjøre et betydelig skadepotensiale for tamrein, i nær fremtid. Når det gjelder bjørnens predasjon på tamrein viser resultater fra tidligere studier (NINA fagrapport 21, 2012) samt pågående studier (Bjørn og Tamreinprosjektet i Idre) til at bjørnens predasjon på kalv begrenses etter første uken i juni, og potensialet for skade er derfor svært begrenset etter dette tidspunktet.

Andre tiltak

I en situasjon der felling vurderes innvilget skal vi også vurdere andre mulige tiltak.

Vi vurderer at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger foruten forsøk på felling, på det nåværende tidspunkt. Det er vårløsning i kalvingsområdet og lite snø i området, og flytting er ikke mulig.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet at det er grunnlag for å iverksette skadefelling av én bjørn, innenfor reinbeitedistriktet. Dette for å forhindre videre skadeutvikling i disse dager hvor skader og skadepotensialet anses å være størst. Søknaden er delvis innvilget.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Berørte i saken mottar kopi av dette brevet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Postboks 700	9815	VADSØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Finnmark politidistrikt	Postboks 501	9917	KIRKENES
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av brunbjørn i Norge 2022